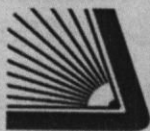

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بن وامت سبطون

حضرت خضر (ع) انسانی
متفاوت یا متفاوت از انسان

دکتر زهره نریمانی
زهرا جوادی نصر

انتشارات نظری

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	حضرت خضر انسانی متفاوت یا متفاوت از انسان / دکتر زهره نریمانی / زهرا جوادی نصر
مشخصات نشر	تهران : انتشارات نظری، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	۲۴۶ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۳۰۹-۹۹۳-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	خضر - فضایل - قرآن - قصه ها
رده بندی کنگره	PB ۸۸/۴
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۵۶
شماره کتابشناسی ملی	۹۰۵۰۴۴۲

نام کتاب : حضرت خضر انسانی متفاوت یا متفاوت از انسان
 نام نویسنده: دکتر زهره نریمانی / زهرا جوادی نصر
 نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۱
 شمارگان : ۱۰۰

کلیه حقوق چاپ و نشر و مالکیت مادی این کتاب، مخصوص و محفوظ ناشر است .

دفتر مرکزی : تهران، خیابان ولی عصر (عج) ، خیابان سید جمال الدین اسدآبادی (یوسف آباد) ،

نیش خیابان فتحی شفاقی ، جنب بانک سپه پلاک ۳۲ ، طبقه ۲ ، واحد ۱۷

E-mail: nazaribook@yahoo.com
 www.nazaribook.ir

انتشارات نظری

تلفن : ۸۸۱۰۲۷۷۵
 همراه : ۰۹۱۹۰۱۲۹۴۵۵

قیمت : ۱۵۳۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۴	۱-۱ دسته‌بندی مخلوقات
۱۴	۱-۱-۱ تعریف انسان
۱۶	۱-۱-۲ تعریف ملک
۱۹	۱-۱-۳ تعریف جن
۲۲	۲-۱ نبوت و رسالت
۲۲	۱-۲-۱ تعریف نبوت
۲۶	۲-۲-۱ تعریف رسالت
۲۷	۳-۲-۱ تفاوت نبی و رسول
۲۹	۳-۱ شخصیت‌های ماجرا
۲۹	۱-۳-۱ شناختی اجمالی از خضر (علیه السلام)
۳۵	۲-۳-۱ شناختی اجمالی از موسی (علیه السلام) بن عمران
۳۸	۳-۳-۱ یوشع بن نون
۴۱	۴-۱ تأویل
۴۱	۱-۴-۱ تأویل در لغت
۴۳	۲-۴-۱ تأویل در اصطلاح
۴۷	فصل دوم
۴۷	بررسی دیدگاه شایع مفسران و محدثان درباره حضرت خضر (علیه السلام)
۴۹	۱-۲ دیدار حضرت موسی (علیه السلام) و حضرت خضر (علیه السلام) در قرآن
۵۴	۲-۲ دیدار حضرت موسی (علیه السلام) و حضرت خضر (علیه السلام) در عهدین
۵۵	۳-۲ دیداری مشابه

- ۱-۳-۲ دیدار الیاس (علیه السلام) و یوشع بن لاوی (علیه السلام) در عهدین ۵۵
- ۲-۳-۲ مشابهاات دو ماجرا: ۵۷
- ۳-۳-۲ تفاوت‌های دو ماجرا: ۵۷
- ۴-۲ خضر (علیه السلام) از منظر قرآن و روایات ۵۹
- ۵-۲ زمان ملاقات حضرت موسی (علیه السلام) و حضرت خضر (علیه السلام) ۶۲
- ۶-۲ پرسش و شبهات پیرامون ماجرا و پاسخ مفسران ۶۴
- ۷-۲ نبوت حضرت خضر (علیه السلام) از دیدگاه مفسران ۸۲
- ۱-۷-۲ دیدگاه مفسران ۸۲
- ۲-۷-۲ حضرت خضر (علیه السلام) با مأموریت‌هایی در نظام تکوینی ۸۹
- ۳-۷-۲ خاصیت بیامیزی در صورت زنده بودن خضر (علیه السلام) ۹۱
- ۸-۲ داشته‌های حضرت خضر (علیه السلام) ۹۲
- ۱-۸-۲ رحمت و علم داده شده به حضرت خضر (علیه السلام) ۹۲
- ۲-۸-۲ علم تاویل ۹۴
- ۳-۸-۲ ادب شاگرد و استاد ۹۵
- ۴-۸-۲ رشد ۹۶
- ۹-۲ نتیجه گیری ۹۹
- فصل سوم ۱۰۱
- بررسی ویژگی‌های مشابه حضرت خضر (علیه السلام) با ملانکه ۱۰۱
- ۱-۲ ملانکه در قرآن ۱۰۵
- ۲-۳ ویژگی‌های ملانکه در قرآن ۱۰۷
- ۱-۲-۲ مأموریت‌های جبرئیل (علیه السلام) ۱۱۵
- ۲-۲-۲ تعلیم به انسان‌ها توسط هاروت و ماروت ۱۱۸

- ۳-۳ استفاده از تعبیر رسول برای ملائکه..... ۱۱۹
- ۴-۳ نام ملائکه در روایات..... ۱۲۳
- ۵-۳ بررسی یک احتمال..... ۱۲۹
- ۱-۵-۳ شباهت توصیفات مورد استفاده برای حضرت خضر (علیه السلام) با آیات مربوط به ملائکه..... ۱۳۰
- ۲-۵-۳ تمثیل یافتن ملائکه در قرآن..... ۱۳۳
- ۳-۵-۳ تمثیل ملائکه در احادیث..... ۱۳۶
- ۶-۳ بررسی برخی ابهامات ماجرا..... ۱۳۷
- ۱-۶-۳ علم حضرت خضر (علیه السلام)..... ۱۳۷
- ۲-۶-۳ معنای خشیت از جانب حضرت خضر (علیه السلام)..... ۱۳۸
- ۳-۶-۳ اعلمیت شاگرد از استاد..... ۱۴۱
- ۴-۶-۳ مرگ ملائکه..... ۱۴۳
- ۵-۶-۳ نکر و تأویل..... ۱۴۴
- ۷-۳ سفری فرا دنیایی..... ۱۴۷
- ۸-۳ نتیجه گیری..... ۱۴۹
- فصل چهارم..... ۱۵۱
- بررسی حقیقت حضرت خضر (علیه السلام) در روایات..... ۱۵۱
- ۱-۴ روایات غیر مرتبط به بحث..... ۱۵۳
- ۱-۱-۴ روایات تفسیری و تفصیلی آیات..... ۱۵۴
- ۲-۱-۴ خضر در خشکی و الیاس در دریا..... ۱۵۴
- ۳-۱-۴ مسجد سهله و مسجد کوفه جایگاه حضرت خضر (علیه السلام)..... ۱۵۵
- ۴-۱-۴ روایت از افراد غیر معصوم..... ۱۵۶
- ۲-۴ در معرفی خضر (علیه السلام)..... ۱۵۸

- ۱۵۸..... ۱-۲-۴ معنی نام خضر.....
- ۱۵۹..... ۲-۲-۴ در معرفی حضرت خضر (علیه السلام).....
- ۱۶۰..... ۳-۳-۴ دیدارها.....
- ۱۶۱..... ۱-۳-۴ دیدار با شخصی ناشناس.....
- ۱۶۳..... ۲-۳-۴ دیدار با پیامبر (ﷺ) و امیرالمؤمنین (علیه السلام).....
- ۱۶۵..... ۳-۳-۴ دیدار با امیرالمؤمنین (علیه السلام).....
- ۱۷۰..... ۴-۳-۴ دیدار با امام سجاد (علیه السلام).....
- ۱۷۳..... ۵-۳-۴ ملاقات امام باقر (علیه السلام) و امام صادق (علیه السلام) با خضر (علیه السلام).....
- ۱۷۴..... ۴-۴ مباحثی در باب علم حضرت خضر (علیه السلام).....
- ۱۷۵..... ۱-۴-۴ اعلم بودن انمه (علیه السلام) از حضرت خضر (علیه السلام) و حضرت موسی (علیه السلام).....
- ۱۷۷..... ۲-۴-۴ علم موسی (علیه السلام) و خضر (علیه السلام).....
- ۱۷۹..... ۳-۴-۴ استماعت پذیرش علم.....
- ۱۸۱..... ۴-۴-۴ نصایح حضرت خضر (علیه السلام):.....
- ۱۸۳..... ۵-۴-۴ کشتن کودکان کافر توسط خضر (علیه السلام).....
- ۱۸۵..... ۵-۴-۴ حضرت خضر (علیه السلام)، ذی القرنین و آب حیات:.....
- ۱۸۵..... ۱-۵-۴ ذی القرنین و آب حیات.....
- ۱۸۹..... ۲-۵-۴ نشان دادن چیزهایی عجیب توسط امام باقر (علیه السلام) به شاگردش.....
- ۱۹۰..... ۳-۵-۴ عالم بودن حضرت خضر (علیه السلام) در روایات.....
- ۱۹۲..... ۴-۵-۴ مقایسه خضر (علیه السلام) و ذی القرنین.....
- ۱۹۳..... ۶-۴ نام برخی پیامبران در روایات.....
- ۱۹۳..... ۱-۶-۴ پیامبران دارای دو نام.....
- ۱۹۴..... ۲-۶-۴ حضرت خضر (علیه السلام) در ادعیه:.....
- ۱۹۶..... ۷-۴ امام الزمان (علیه السلام) و روایات مربوط به حضرت خضر (علیه السلام):.....
- ۱۹۸..... ۸-۴ صاحب حضرت موسی (علیه السلام).....

- ۲۰۰..... ۹-۴ خلقت انبیا در روایات
- ۲۰۱..... ۱۰-۴ نتیجه گیری
- ۲۰۳..... فصل پنجم
- ۲۰۳..... رفع شبهات وارده بر ماجرای حضرت خضر(علیه السلام) و حضرت موسی(علیه السلام) با رویکردی نوین
- ۲۰۵..... ۱-۵ پاسخ شبهات پیرامون ماجرا
- ۲۱۸..... ۲-۵ سؤالات مرتبط با جزئیات داستان
- ۲۲۶..... ۳-۵ نتیجه گیری
- ۲۲۷..... نتایج
- ۲۳۱..... منابع

مقدمه

زندگی پیامبران الهی به جهت پندآموزی، عبرت و همچنین آموزش رفتارها و تصمیمات یکی از بخش‌های مهم قرآن را شامل می‌شود. در این میان بیشترین آیات مربوط به زندگی حضرت موسی (علیه السلام) می‌شود. یکی از این داستان‌ها ماجرای دیدار حضرت موسی (علیه السلام) و حضرت خضر (علیه السلام) می‌باشد که در آیات ۶۰ تا ۸۲ سوره‌ی الکهف بیان گردیده است.

داستان‌های سوره الکهف دارای راز و رمزهای خاص مربوط به خود می‌باشند؛ اصحاب الکهف، دو دوست با ایمان و کافر، ملاقات موسی (علیه السلام) و خضر (علیه السلام) و ذی القرنین.

شبهات داستان ملاقات موسی (علیه السلام) و خضر (علیه السلام) بسیار زیاد است. از همان ابتدا که علت‌های مختلفی برای علت دیدار بیان شده تا توضیحات حضرت خضر (علیه السلام) هنگام جدایی ایشان.

آنچه در قرآن آمده به این شرح است که موسی (علیه السلام) به همراه جوانی که او را یوشع بن نون می‌دانند به سفری راهی می‌گردد. در این سفر ایشان غذایشان را که یک ماهی است در کنار آب فراموش می‌نمایند و از پی آن باز می‌گردند تا به شخص عالمی برخورد می‌نمایند. قرآن از علم این شخصیت به عنوان علم لدنی یاد می‌نماید و تصریح می‌کند به او رحمت نیز داده شده است. موسی (علیه السلام) برای کسب رشد، خضر (علیه السلام) را به همراهی‌اش راضی می‌سازد آن هم به شرط صبر و سکوت. در این سفر خضر (علیه السلام) به کارهای عجیبی دست می‌زند که موسی (علیه السلام) نه می‌تواند

صبر کند و نه سکوت می‌نماید. سوراخ کردن کشتی، کشتن یک جوان و ساختن دیوار در شهری که اهالی آن از دادن غذا به ایشان امتناع می‌ورزند باعث می‌شود موسی (علیه السلام) لب به اعتراض بگشاید و خضر (علیه السلام) او را از ادامه همراهی باز می‌دارد. قبل از جدایی خضر (علیه السلام) طبق قولی که داده است تأویل کارهای خود را بیان می‌نماید و می‌گوید از طرف خداوند به این کار مأمور شده است.

شخصیت حضرت خضر (علیه السلام) دارای پیچیدگی‌های خاصی است. تنها اعمال سه ماجرا ابهام وجودی این شخصیت را در بر نمی‌گیرد. او شخصیتی است که به تعلیم پیامبری الوالعزم چون موسی (علیه السلام) می‌پردازد.

علم تأویل می‌داند و رحمت خداوندی بر او ارزانی گشته است. او مأموریت‌هایی از جانب خدا دارد و هیچ انمان دیگری در قرآن مأمور به آن نشده است. به نظر بسیاری او یک پیامبر الهی با مسئولیت‌های خاص در نظام تکوینی است. اما بسیاری از مفسران پیامبری او را نپذیرفته‌اند و روایاتی نیز حرف ایشان را تأیید می‌نماید. برای روشن شدن ابهامات و پیچیدگی‌ها به بررسی دقیق این شخصیت از دیدگاه قرآن، روایات و مفسران پرداخته‌ایم تا ماهیت وجودی ایشان روشن گردد.

می‌خواهیم بدانیم آیا حضرت خضر (علیه السلام) پیامبری است که مسئول تعلیم به یک پیامبر اولوالعزم شده است؟ جایگاهش کجاست که کارهایی که از منظر حضرت موسی (علیه السلام) خطاست او از جانب خداوند انجام می‌دهد؟ ماجرا چیست و حضرت خضر (علیه السلام) واقعاً کیست؟ آیا مشکل در

اصل شناخت شخصیت حضرت خضر (علیه السلام) است که در فهم ماجرا مشکل
ایجاد نموده است؟

www.ketab.ir